

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 176/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného LawService, s. r. o., Stráž 223, Zvolen, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Cdo/252/2020 z 30. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania v civilnom spore, ktoré žiada zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie s tým, že mu bude priznané finančné zadost'učinenie 22 196,59 eur.

II.

2. Okresný súd Nitra rozsudkom z 24. septembra 2018 zamietol žalobu sťažovateľa, ktorou sa proti žalovanému domáhal určenia, že ku dňu vyvlastnenia bol vlastníkom pozemku. Skutkovo nebolo sporné, že sťažovateľ ako kupujúci a žalovaný ako predávajúci 3. júla 2015 uzavreli kúpnu zmluvu k pozemku, ku ktorému bolo v prospech sťažovateľa zapísané vlastnícke právo do katastra nehnuteľností. Tento zápis však bol na protest prokurátora zrušený, keďže štátu 8. júna 2015 k pozemku vzniklo predkupné právo. Pozemok bol následne vyvlastnený v prospech obchodnej spoločnosti a náhrada zaň bola zložená do úschovy. Podľa okresného súdu na žalobe bol daný naliehavý právny záujem, no predkupné právo štátu spôsobilo nemožnosť plnenia žalovaného kupujúceho podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a preto sťažovateľ na základe zmluvy nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k pozemku.

3. Krajský súd na odvolanie sťažovateľa rozsudok okresného súdu potvrdil, no dospel k tomu, že sťažovateľ na určenie nemá naliehavý právny záujem. Podľa krajského súdu určovacia žaloba má preventívny charakter a slúži odvráteniu budúcich sporov, a preto existenciu práva možno vysloviť len vo vzťahu k prítomnosti, a nie k minulosti. Krajský súd poznamenal, že sťažovateľovi nejde o určenie vlastníckeho práva, ale o predmet úschovy, čo je však iné konanie a ani vyhovením jeho žalobe by nemuselo dôjsť k odstráneniu spornosti otázky, kto je príjemcom úschovy.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Namietal jeho arbitrárnosť pre nedostatky riadneho odôvodnenia v rozsahu, ktorý mu znemožnil vykonávať procesné práva v miere porušenia práva na spravodlivý proces, keď krajský súd k záveru o nedostatku právneho záujmu dospel podľa iných ustanovení zákona ako okresný súd. Uviedol, že sa stále rieši otázka, komu má byť vyplatená náhrada, a zo žaloby je zrejmé, že nejde o určenie vlastníctva do minulosti. Krajskému súdu vytkol, že všeobecne formulované závery judikatúry vzťahol bez spojitosti na jeho vec a neposúdil konkrétne okolnosti jeho veci. Okrem toho sa nevyporiadal s odlišnými rozhodnutiami, v ktorých bolo o jeho žalobách vecne rozhodnuté. Podľa sťažovateľa v dôsledku nesprávneho právneho záveru bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces a krajský súd nevytvoril priestor na vyjadrenie k dovtedy nepoužitému názoru o nedostatku naliehavého právneho záujmu.

5. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením najvyšší dovolanie sťažovateľa odmietol, keďže nezistil procesnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP. Vzhľadom na to, že po podaní dovolania do sporu vstúpila obchodná spoločnosť, v prospech ktorej bol pozemok vyvlastnený, najvyšší súd pripustil jej vstup ako intervenienta na stranu žalovaného a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania.

6. Podľa najvyššieho súdu rozhodnutie krajského súdu je riadne odôvodnené, a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné či zjavne arbitrárne. Naopak, ide o rozhodnutie zrozumiteľné a presvedčivé. Poukázal na konkrétnu argumentáciu krajského súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu. Z toho vyvodil, že neobstojí námietka sťažovateľa, že krajský súd sa vôbec nezaoberal posúdením konkrétnych skutkových okolností veci. Podľa najvyššieho súdu je z rozhodnutia krajského súdu zrejماً adresná argumentácia a treba ju vnímať v nadväznosti na argumentáciu okresného súdu, ktorý sa touto otázkou zaoberal, no vyhodnotil ju inak. Zvýraznil, že sťažovateľ nenamieta konkrétne nedostatky procesného postupu krajského súdu, ale výhradne jeho právne posúdenie naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe, čo však nezakladá procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP.

7. K námietke sťažovateľa, že krajským súdom nebol upozornený podľa § 382 CSP na možnosť iného právneho posúdenia, čím mu bola znemožnená možnosť vyjadriť sa k tejto právnej otázke, najvyšší súd uviedol, že rozsudku krajského súdu nemožno pripísať prekvapivosť, keďže krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil a pritom nepoužil ustanovenie, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité. Poukázal na to, že sťažovateľ v odvolaní len všeobecne krajskému súdu vyčítal, že vec posudzoval podľa iných ustanovení. Predovšetkým však už z rozhodnutia okresného súdu je zrejmé, že bola riešená otázka naliehavého právneho záujmu, teda oba súdy pri rozhodnutí vychádzali z § 137 písm. c) CSP a len ho rozdielne posúdili. Preto nebol dôvod na to, aby krajský súd sťažovateľa poučoval podľa § 382 CSP vo vzťahu k možnému odlišnému právnomu posúdeniu veci a nemohlo dôjsť k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP.

III.

8. Sťažovateľ tvrdí, že mal naliehavý právny záujem na svojej určovacej žalobe, keďže, ak by jej bolo vyhovené, bola by mu z úschovy vyplatená náhrada za vyvlastnenie. Záver súdov, že tomu tak nie je, došlo k odmietnutiu spravodlivosti. Záver krajského súdu o tom, že na žalobe nemal naliehavý právny záujem, považuje za zrejmý omyl, lebo jeho právu sa nedostalo jedinej možnej súdnej ochrany. Za arbitrárny považuje názor krajského súdu, že mu nešlo o určenie vlastníckeho práva, ale o úschovu, čo je však už iné konanie a ani vyhovením žalobe by nedošlo k odstráneniu pochybnosti o príjemcovi úschovy. Podľa sťažovateľa ak došlo k úschove, došlo k splneniu dlhu, preto do úvahy neprichádza žaloba o plnenie a určenie, komu náhrada za vyvlastnenie patrí, je obsahovo zhodná žaloba. Podľa sťažovateľa v dôsledku nesprávneho posúdenia naliehavého právneho záujmu mu bolo znemožnené uskutočňovať jeho procesné oprávnenia, konkrétne uvádzať skutkové tvrdenia a predkladať dôkazy, a to viedlo k tomu, že sa nemôže domôcť výplaty prostriedkov zložených v úschove.

9. Sťažovateľ na okraj bez bližšej argumentácie a vzťahu k ním označeným ústavným právam uvádza, že najvyšší súd nerozhodol o jeho návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku krajského súdu a navyše nesprávne postupoval, keď pripustil vstup intervenienta, čo bolo v dovolacom konaní nevhodné a neefektívne. Návrh na priznanie finančného zadost'učinenia sťažovateľ vyvodzuje z toho, že zamietnutím jeho žaloby bol zmarený účel konania, a to vyplatenie náhrady zloženej v úschove vo výške 22 196,59 eur.

IV.

10. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najústálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo v čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

11. Podstata námietok sťažovateľa smeruje k nesprávosti právneho záveru rozsudku krajského súdu o tom, že na podanej určovacej žalobe nebol daný naliehavý právny záujem. Podľa sťažovateľa ide o zjavný právny omyl. Napriek tomuto východisku sa sťažovateľ nesprávne právneho názoru krajského súdu vo svojom dovolaní snažil zvrátiť tak, že proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP, v ktorom zdôrazňoval to, že tento právny záver krajského súdu je na strane jednej nedostatočne zdôvodnený a na strane druhej rozhodnutie krajského súdu má znaky prekvapivého rozhodnutia. Na takto v dovolaní položené otázky najvyšší súd v namietanom uznesení odpovedal. Najprv dospel k záveru, že právny názor krajského súdu o tom, že na žalobe nie je daný naliehavý právny záujem, je riadne zdôvodnený a na strane druhej nejde o prekvapivé rozhodnutie, keďže už okresný súd sa zaoberal tým, či je na žalobe daný naliehavý právny záujem.

12. Najvyšší súd sťažovateľovi odpovedal na obe ním v dovolaní nastolené právne otázky. Sťažovateľ svojou argumentáciou v ústavnej sťažnosti tieto odpovede ani priamo nespochybňuje. Jeho argumentácia smeruje k záveru krajského súdu o tom, že na podanej určovacej žalobe nemal naliehavý právny záujem. Takto však svoju otázku nepredložil najvyššiemu súdu v dovolaní, v ktorom sa nedomáhal nesprávnosti právneho záveru krajského súdu, ale toho, že tento záver nie je dostatočne zdôvodnený a že bol výsledkom prekvapivého rozhodnutia. Tieto závery najvyššieho súdu však v ústavnej sťažnosti nie sú žiadnym osobitným spôsobom spochybňované, a preto z nich vzhľadom na to, že ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti, nemožno dospieť k záveru, že by interpretácia najvyššieho súdu v namietanom rozhodnutí bola v rozpore so základnými právami sťažovateľa.

13. Sťažovateľovi nič nebránilo v tom, aby záver krajského súdu v rozhodnutí o odvolaní namietal dovolaním z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia alebo aby závery najvyššieho súdu v rozhodnutí o dovolaní o tom, že mu nesprávnym procesným postupom krajského súdu neboli odňaté procesné práva v miere porušenia práva na spravodlivý proces, namietol ústavnou sťažnosťou. Dôvody sťažovateľa, z ktorých vyvodzuje porušenie svojich ústavných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, smerujú proti záverom rozhodnutia krajského súdu, ktoré však ako zásah do svojich ústavných práv neoznačuje. Preto je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2023

Robert Šorl
predseda senátu